

Fontes ad legendum

Cosmae Chronica Boemorum – Ducis Bracizlai mors (1055)

Dux Bracizlaus, qui cum adjuvante Deo totam sibi subjugaverat Poloniam, proponebat invadere Pannoniam. Dum suum expectat exercitum, in urbe Hrudim pulsatur acri egritudine. Ut sensit (že...) egritudinem magnis magisque ingravescere et vires sui corporis evanescere, convocat eos, qui forte aderant, terre primates, quibus verbis talibus dicebat:

"Quia me mea fata vocant et atra mors iam pre oculis volat, volo vobis assignare et vestre fidei commendare, qui post me debeat rem publicam gubernare. Sunt michi a Deo dati quinque nati, inter quos dividere regnum Boemie non videtur mihi esse utile, quia "omne regnum divisum desolabitur". Qua de re rogo vos per Dominum: Quatinus inter meos natos sive nepotes semper major natu summum ius et solium obtinebit in principatu omnesque fratres sui sive qui erunt orti herili de tribu, erunt sub ejus dominatu."

Dixit et inter astancium manus corporeos artus linquens petit ethera flatus eius IIII. id. Ianuarii.

dux, cis, m. – kníže
subjugo,are, avi, atum - podobit
Pannonia, ae, f. – Uhry
Hrudim – Chrudim
egritudo, inis, f. – nemoc, choroba
ingravescere, scere – zhoršovat se
for, fari, fatus sum – promluvit, pravil
assigno, as, are – přikázat
natus – filius
obtestor – zapřísahán
quatinus – aby
summum ius – nejvyšší moc
principatus,us, m. – knížectví
herilis, e – panovnický
artus, us, m. – úd
omne regnum divisum desolabitur -
- všechna rozdělená království jsou zničena

cum adjuvante Deo – s Boží pomocí
propono, is, ere – vyhlášovat, předsezít
precedens suum – vytáhl napřed
urbs, urbis, f. – hrad
egritudine pulsari – být stížen chorobou
quibus astantibus – kteří stáli kolem
volo, as, are – lézat, vznášet se
rem publicam gubernare – vládnout zemi
qua de re - proto
sacramentum, i,n.- přísaha
major natu - nejstarší
solium,ii, n. - trůn
ortus, us, m. - původ
tribus, us, f. - rod
flatus, us, m. – dech, duch
IIII. id. Ianuarii – 10. ledna